

CHET TILLARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

Muxammedova F.R.

GulDU Tibbiyot fakulteti katta o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15382723>

ARTICLE INFO

Received: 28th April 2025

Accepted: 30th April 2025

Published: 10th May 2025

KEYWORDS

kompyuter, duolingo, dastur, replika, mondy, pedagogik texnologiya, metodika, multimedia, kahoot, quizl

ABSTRACT

Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim texnologiyalarining ta'lim sohasiga xususan, o'zbek tilini o'qitishdagi ahamiyati, zamonaviy o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchisi uchun xos axborot asri sharoitida pedagogik jarayonni samarali tashkil etish uchun zarur ko'nikmalarni, ijodiy va texnologik madaniyatni shakllantirishdan iborat.

Bugungi kunda jamiyatimizni umuman olganda kundalik hayotimizni ommaviy axborot vositalarisiz tasavvur qila olmaymiz. Qaysi soha haqida gapirmaylik bu vositalar bizni tark etmaydi. Ayniqsa, ta'lim jarayonida axborot texnologiyalari alohida dolzarblik kasb etmoqda. Kompyuter dasturlari vositasida yoshlarning bilimi va dunyoqarashini kengaytirishda keng foydaniqlamoqda. Turli fanlardan o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalari joriy etilib, dars samaradorligini yanada oshirmoqda. Mamlakatimiz ijtimoiy-ma'naviy hayotining barcha sohalarida bo'lganidek, ta'lim tizimida ham keng qamrovli islohotlar yo'lga qo'yildiki, bunda ta'lim-tarbiya tizimiga, oliy ta'limning o'quv-tarbiya jarayoniga axborot texnologiyalarini olib kirish orqali ta'lim sifatini uzluksiz ravishda takomillashtirib borish, samaradorligini orshirish talab etilmoqda.

Ijtimoiy tarmoqlar, axborot texnologiyalari ta'lim sohasi bilan chambarchas bog'landi. O'zbekiston respublikasi prezidenti Shavkat Mirziyoyev Miromonovich raisligida chet tillarni o'qitish tizimini takomillashtirishga bag'ishlangan selektorda chet tili o'qituvchilariga milliy va xalqaro sertifikatga ega bo'lish talabi ta'kidlandi. Hozirgi kunga kelib esa nafaqat chet tili balki, zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda dars mashg'ulotlarini olib borish ustuvor vazifalardan biriga aylangan. Til o'rganish va o'qitishda zamonaviy texnologiyalarning roli beqiyosdir.

Tilning millat, davlat, jamiyat taraqqiyotidagi o'rni juda muhim, o'ta zarur va dolzarb hisoblanadi. Millat, davlat, jamiyat taraqqiy etib borarkan uning tilga bo'lgan mehri, e'tibori ham kuchaya boradi. Ijtimoiy hayotdagi taraqqiyot tildagi taraqqiyotni belgilab beradi.

Chet tillarni o'qitishda zamonaviy texnologiyalar juda katta ahamiyatga ega. Ular o'qitish jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilishga yordam beradi. Internet chet tillari o'qituvchilari uchun kerakli resurs manbasidir. U barcha turdagi tasdiqlangan hujjatlarning katta miqdorini o'zida jamlaydi. Quyida zamonaviy texnologiyalarning chet tillarni o'qitishda qanday o'rni borligini ko'rib chiqamiz:

Online platformalar va ilovalar: Duolingo, Babel, Memrise kabi ilovalar chet tillarni o'rganishni qulay va qiziqarli qiladi. Bu platformalar o'quvchilarga tilni interaktiv tarzda o'rganish imkonini beradi, turli darajalarda mashqlarni bajarish orqali bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi. **Moodle, Google Classroom** kabi o'qituvchilar uchun

platformalar o'qituvchilarga darslarni tashkil qilish, talabalarining yutuqlarini kuzatish va materiallarni ulashish imkonini yaratadi.

Video darslar va onlayn kurslar: YouTube, Vimeo kabi platformalarda til o'rgatish bo'yicha video darslar mavjud. Bu darslar o'quvchilarga tilni eshitish va tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishda yordam beradi. Onlayn kurslar (masalan, Coursera, Udemy) talabalarga chet tilini o'rganishning turli usullari va metodlarini taqdim etadi.

Virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR): Virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari yordamida talaba haqiqiy hayotdagi vaziyatlarga o'xshash vaziyatlarda chet tilini amaliyotda qo'llashlari mumkin. Masalan, o'quvchilar VR orqali boshqa mamlakatlar bilan tanishish va tilni amalda o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Chatbotlar va sun'iy intellekt: Sun'iy intellektga asoslangan chatbotlar, masalan, Replika yoki Mondly, o'quvchilarga tilni o'rganishda amaliy mashqlarni bajarish imkonini beradi. Ushbu chatbotlar foydalanuvchining xatolarini tahlil qilib, to'g'ri javoblarni beradi va o'rganish jarayonini shaxsiylashtiradi.

Audio va video texnologiyalar: O'quvchilar audio va video materiallar orqali chet tilini tinglab, talaffuzni yaxshilashlari mumkin. Masalan, Podcasts, audiokitoblar, va video kontent tilni o'rganishda samarali vositadir.

Gamifikatsiya: O'qish jarayonini o'yinlarga aylantirish orqali talabalar til o'rganishni qiziqarli va interaktiv tarzda amalga oshiradilar. Kahoot yoki Quizlet kabi platformalar, o'quvchilarga testlar va o'yinlar orqali o'rgangan materialni takrorlash imkonini beradi.

Talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi o'zaro aloqalar: Zamonaviy texnologiyalar, jumladan, videokonferensiya xizmatlari (masalan, Zoom, Skype) orqali o'qituvchilar va talabalar o'rtasida o'zaro aloqani osonlashtiradi. Bu, ayniqsa, masofaviy ta'limda juda muhimdir.

Avtomatik tarjima vositalari: Google Translate kabi avtomatik tarjima vositalari o'quvchilarga tezda so'zlarni va jumalarni tarjima qilishda yordam beradi, ammo bu vositalarni faqat qo'shimcha yordam sifatida ishlatish maqsadga muvofiq.

Zamonaviy texnologiyalar yordamida chet tillarni o'rganish jarayoni yanada samarali va tezkor bo'ladi. Bularning barchasi o'quvchilarga o'z maqsadlariga tezroq erishishga yordam beradi. Davlatimizning jahon mamlakatlari bilan olib borayotgan iqtisodiy, siyosiy, madaniy va ma'rifiy aloqalari kuchayib borayotgan bir paytda yoshlarimizning xorijiy mamlakatlar hayoti, madaniyati, urf-odatlarini, tiliga bo'lgan qiziqishlari ortib bormoqda. Bu aloqalarning rivojida chet tillarining o'rni beqiyosdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Odiljonovna, t. m. (2023). Xorijiy tillarni o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning o'rni va ahamiyati. *Innovation: The journal of Social Sciences and Researches*, 1(5), 112-113.
2. J. Jalolov "Chet tili o'qitish metodikasi"
3. Отабоева, М. Р. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / М. Р. Отабоева. - Текст: непосредственный, электронный // Молодой ученый. - 2017.
4. Djumaqulov A. A. The difference modular teaching technology and traditional teaching, 2020.
5. Мухиддинова, С. А., & Уралова, Д. С. (2013). Роль игры в процессе изучения английского языка в школе. *Молодой ученый*, (7), 397-399.
6. Мухиддинова, С. А., & Позилов, А. А. (2014). Место инновационных технологий в процессе обучения иностранным языкам. *Молодой ученый*, (10), 408-409.
7. Мухиддинова, С. А. (2018). О некоторых компонентах овладения иноязычной культурой при изучении иностранного языка. *Научный журнал*, (3 (26)), 76-77.

8. Мухиддинова, С. А. (2016). Современный подход к обучению иностранным языкам. *Наука, образование и культура*, (6 (9)), 75-76.
9. Мухиддинова, С. А. (2018). Изучение иностранного языка-путь к развитию культуры в обществе. *Достижения науки и образования*, (4 (26)), 28-29.
10. Мухиддинова, С. А. (2017). Интернет и дидактические свойства ИКТ в образовательном процессе. *Проблемы педагогики*, (5 (28)), 28-29.
11. Мухиддинова, С. А. (2017). Особая структура терминов английского языка. *Проблемы педагогики*, (5 (28)), 26-27.
12. Мухиддинова, С. А. (2016). ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ. *Наука, образование и культура*, 75.
13. Anarbaev, A., Tursunov, O., Kodirov, D., Khudaev, I., Isakhodjayev, K., & Islikov, S. (2021). Pre-sowing activation of seeds by ultraviolet (UV) radiation. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 304, p. 03040). EDP Sciences.
14. Kalandarov, A. A., Kulmamatov, S., Islikov, S., Adilov, A., Kalandarov, A., & Allayarov, S. (2020). Numerical modeling of partially coupled problems of thermoelasticity. *International Journal of Advanced Trends in Computer Science and Engineering*, 9(3), 3095-3099.
15. Islikov, S., Normurotov, J., Normuminov, B., & Yunusov, A. (2024). METHODOLOGY OF USING PROJECT-ORIENTED LEARNING AND MIXED TASKS IN EDUCATION. *Центральноазиатский журнал междисциплинарных исследований и исследований в области управления*, 1(2), 138-142.
16. Saidov, J. D., Quدراتov, A. N., Islikov, S. X., Normatova, M. N., & Monasipova, R. F. (2023). Problems of Competency Approach in Developing Students' Creativity Qualities for.
17. Абдурахманов, К. Х., Шерназаров, Ф. Х., Худайкулов, Ш. Х., & Файзиев, О. А. (2022). Отношения студентов к формированию здорового образа жизни. In *VolgaMedScience* (pp. 400-401).
18. Газиева, З. Ю., & Худайкулов, Ш. Х. (2017). ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ВРАЧЕБНОГО КОНТРОЛЯ НА ЗАНЯТИЯХ СПОРТОМ И ФИТНЕСОМ.
19. Турсунов, Н. Б., & Худайкулов, Ш. Х. (2017). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ ПРЕПАРАТА " ЭКСУМИД" В СПОРТИВНОЙ ПРАКТИКЕ. *Научное знание современности*, (5), 323-327.
20. Muxammedova, F. R., & Xudayqulov, S. X. (2025). NEMIS VA LOTIN TILLARI TIBBIY TERMINLARINI QIYOSIY TAHLIL ASOSIDA O 'QITISH. *Наука и инновации в системе образования*, 4(3), 7-10.